

From: Terve Paino ry <info@tervepaino.fi>
Sent: tiistai 7. tammikuuta 2025 12.47
To: Valtiovarainministerio VM
Subject: VN/13506/2024; Terve Paino ry; T3A2; lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunto lakiesityksestä makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan muuttamiseksi

Makeisten ja suklaan arvonlisäverokannan korotuksen on arvioitu lisäävän valtion verotuottoja vuositasolla 85 miljoonaa euroa. Näiden tuotteiden hinnan nousu vähentäisi makeisten ja suklaan kulutusta, mikä auttaisi torjumaan lihavuutta Suomessa. Sillä olisi monia epäsuoria myönteisiä vaikutuksia, koska lihavuus aiheuttaa huomattavia kustannuksia sote-järjestelmälle ja laajemmin kansantaloudelle.

Viimeisten neljänkymmenen vuoden aikana lihaviin aikuisten määrä on Suomessa kaksinkertaistunut ja lasten kolminkertaistunut. Viimeisen Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen tilaston mukaan Suomessa on kaksi miljoonaa vyötärölihavaa ja 1,2 miljoonaa painoindeksin 30 ylittävää aikuista, joilla ylimääräistä painoa on keskimäärin 25 kiloa. Ylipainoisia lapsia maassamme on 170 000.

Lihavuus lisää yli kahtakymmentä sairautta, joista monet ovat yleisiä kansantauteja. Ne aiheuttavat hyvinvointialueille joka vuosi noin 3,5 miljardin euron ylimääräisen kustannuksen. Lihavuuden on arvioitu aiheuttavan noin 15 % terveydenhuollon kokonaismenoista. OECD:n ennustuksen mukaan bruttokansantuote laskee Suomessa tulevina vuosina 2,8 % eli noin 6,5 miljardia euroa.

Lihavuuden yleistyminen johtuu epäterveellisten elintarvikkeiden kasvaneesta tarjonnasta, markkinoinnista ja myynnistä. Näiden joukossa makeiset ja suklaa ovat erityisen haitallisia, koska ne koostuvat vain epäterveellisistä ainesosista. Niissä ei ole hyödyllisiä vitamiineja, proteiineja eikä kuituja. Näissä tuotteissa on pelkkiä haitallisia sokerikaloreita, joiden runsas käyttö lihottaa ja rei'ittää hampaat, ja suklaassa myös rasvakaloreita.

TERVE PAINO RY KANNATTAA ESITYSTÄ, JOKA OSALTAAN AUTTAISI TORJUMAAN LIHAVUUTTA

Terve Paino ry korostaa, että makeisten ja suklaan arvonlisäveron muutos on tärkeä uudistus oikeaan suuntaan, mutta jatkossa tarvitaan myös muita toimia.

Terve Paino ry:n mielestä makeisveron jälkeen tulisi ruveta valmistelemaan laaja-alaisempaa sokeriveroa, jotta kaikkien haitallisten sokerituotteiden, kuten sokerimurojen, keksien ym., kulutus saadaan vähenemään. Tällöin taakka jakautuisi oikeudenmukaisesti kaikille runsaasti sokeria sisältäville tuotteille. Makeisten suhteen tärkeää olisi myös makeisten lapsiin suuntautuvan markkinoinnin olennainen rajoittaminen sekä ”kaksi yhden hinnalla” tarjousmyynnin kieltäminen.

Tällainen laaja-alainen sokerivero olisi virvoitusjuomaveron tapaan hyvä porrastaa, mikä kannustaisi elintarvikkeiden valmistajia muuttamaan tuotteita terveellisemmiksi, ja samalla teollisuus voisi jatkaa myyntiään vähäisemmällä verotuksella, mutta terveellisemmillä tuotteilla.

TERVE PAINO RY

Pekka Puska, professori, puheenjohtaja

Pertti Mustajoki, professori, varapuheenjohtaja